

Suomen muslimiyhteisön kannanotto uskonnollista pukeutumista koskevaan kieltokeskusteluun

Me allekirjoittaneet, Suomen muslimiyhteisöön kuuluvat yhdyskunnat, säätiöt ja järjestöt, otamme kantaa viime aikoina käytyyn keskusteluun uskonnollisen pukeutumisen, tässä tapauksessa kasvot peittävien niqab-kasvohuntujen, kieltämiseen kouluissa sekä kaikilla julkisilla paikoilla. Kannanottomme perustuu huoleen perusoikeuksien kapenemisesta ja populistisen politiikan vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan yhdenvertaisuuteen.

Populismia todellisten ongelmien kustannuksella

Olemme seuranneet keskustelua hyvin huolestuneina ja pettyneinä. Näkemyksemme mukaan tämä keskustelu edustaa klassista populismia, jolla yritetään kalastella äärioikeistolaisia ääniä luomalla keinotekoinen ongelma olemattomasta ilmiöstä. On hämmästyttävää, että poliitikot keskittyvät näin marginaaliseen asiaan samaan aikaan, kun kouluissa on todellisia haasteita kuten resurssipula, kiusaaminen ja mielenterveysongelmien lisääntyminen.

Erityisen huolestuttavaa on se, että keskustelussa sekoitetaan usein eri käsitteitä, kuten burka, niqab ja tavallinen huivi, mikä osoittaa täyttää tietämättömyyttä aiheesta. Tämä vahvistaa käsitystämme siitä, että kyse ei ole aidosta turvallisuushuolesta vaan identiteettipolitiikasta, joka kohdistuu muslimivähemmistöön. Burka on afganistanilainen vaate, joka peittää koko vartalon mukaan lukien kasvot verkkokankaan läpi. Niqab puolestaan on kasvohuntu, joka peittää kasvot silmiä lukuun ottamatta. Tavallinen huivi eli hijab peittää hiukset ja kaulan, jättäen kasvot näkyviin. Nämä ovat täysin erilaisia vaatteita erilaisine uskonnollisine ja kulttuurillisine taustoineen ja käyttötarkoituksineen, eikä niitä tulisi sekoittaa keskenään.

Todellisuus pukeutumiskäytännöistä

Niqabin käyttö Suomessa on suhteellisen harvinaista ja burqan käyttö on olematonta suomalaisessa kontekstissa. Valtaosa huivia käyttävistä muslimityöistä ja -naisista käyttää tavallista huivia eli hijabia, joka ei peitä kasvoja lainkaan.

Tämä tilastollinen todellisuus tekee koko kieltokeskustelusta absurdin. Olemme luomassa kieltoja ja rajoituksia ilmiölle, joka ei käytännössä ole edes olemassa suomalaisissa kouluissa. Se, että näin harvinaisen asian vuoksi ryhdyttäisiin säättämään erityislakeja, paljastaa keskustelun todellisen luonteen: kyse ei ole pragmaattisesta ongelmanratkaisusta vaan ideologisesta signaloinnista. Tämä on klassinen esimerkki vähemmistöjen demonisoimisesta poliittisen hyödyn tavoittelemiseksi.

Ikä ja valinnanvapaus

Ikä on keskeinen tekijä, joka tulisi ymmärtää oikein. Niqabia käyttävät lähes poikkeuksetta aikuiset naiset, jotka ovat tehneet tämän valinnan harkitusti ja vapaaehtoisesti osana omaa hengellistä matkaansa. Niqabin käyttö alaikäisten keskuudessa on marginaalinen ilmiö. Mikäli aikuisten tai

lasten keskuudessa ilmeni pakottamista niqabin käyttöön, mitä ilmiön marginaalisuus huomioon ottaen pidämme epätodennäköisenä, suojelee nykyinen lainsäädäntömme näitä henkilöitä pakottamiselta jo nytkin. Tällaisia henkilöitä tulee tukea, mutta kaikkia musliminaisia koskeva kiello ei tätä tee. Kiello päinvastoin kaventaisi muslimien tilaa yhteiskunnassa, sillä se olisi suunnattu vain heihin.

Suomalaiset muslimitytöt elävät monikulttuurisessa ympäristössä ja tekevät valintojaan monien eri vaikutteiden ja paineiden ristivedossa. Heidän toimijuutensa ja kykynsä tehdä omia päätöksiä tulee kunnioittaa samalla tavalla kuin muidenkin nuorten. Suomen perustuslain 6.3 §:n mukaan lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti.

Identiteetti ja itsemääräämisoikeus

Uskonnollinen pukeutuminen on syvästi henkilökohtainen ja monisyinen kysymys, joka liittyy identiteettiin, hengellisyyteen ja yhteisöllisyyteen. Monille musliminaisille huivi, niqab tai muu uskonnollinen pukeutuminen on tapa ilmaista omaa uskoa, arvojaan ja kuulumistaan tiettyyn yhteisöön. Se voi olla voimaannuttava valinta ja palvonnan muoto, joka vahvistaa itsetuntoa ja hengellistä yhteyttä Jumalan kanssa.

Musliminaisten kokemukset ovat kuitenkin hyvin moninaisia. Joillekin uskonnollinen pukeutuminen on luonnollinen osa elämää ja identiteettiä, toisille se voi olla haastavampi kysymys. Oleellista on se, että jokaisella naisella ja tytöllä tulee olla oikeus tehdä omat valintansa ilman ulkoista pakottamista, oli se sitten uskonnollista tai sekulaaria pakottamista.

Todellinen tasa-arvo tarkoittaa kaikkien naisten valintojen kunnioittamista, ei vain niiden valintojen, jotka sopivat vallitsevaan kulttuuriseen normistoon. On myös ilmeistä, että naisten tasa-arvoa ei edistetä kieltämällä naisia pukeutumasta haluamallaan tavalla. Kieltokeskustelussa on usein vedottu naisten ja miesten väliseen tasa-arvoon yhtenä perusteena kieltää kasvot peittävien huivien käyttöä. Kuitenkin samaan aikaan kielloja ehdottavat puhuvat musliminaisista halventavaan sävyyn. Mikäli musliminaisten tasa-arvo on todella asia, jota halutaan edistää, tulee musliminaisiin ja heidän valintoihinsa suhtautua kunnioittavasti, ja asiasta keskusteltaessa tulisi myös kuulla niitä naisia, joita asia koskee - eli niqabin ja huivin käyttäjiä.

Vähemmistöjen asema ja yhteiskunnallinen yhdenvertaisuus

Tämä keskustelu heijastaa laajempaa ongelmaa siitä, miten vähemmistöjä kohdellaan suomalaisessa yhteiskunnassa. Kun poliitikot keskittyvät symbolisiin kielloihin todellisten ongelmien sijasta, he lähettävät vahvan viestin siitä, ketkä lasketaan täysivaltaisiksi yhteiskunnan jäseniksi ja ketkä eivät. Onkin ensisijaista huomioida, että ehdotetut kiellot vaikuttaisivat erittäin negatiivisesti muslimien kuulumisuuden ja turvallisuuden tunteeseen sekä potentiaalisesti lisääisivät islamofobiaa yhteiskunnassa.

Todelliset haasteet kouluissa liittyvät muun muassa resurssipulaan, opettajapulaan, kiusaamiseen ja nuorten mielenterveysongelmiin. Hallituksen leikkaukset koulutukseen ja nuorten palveluihin

pahentavat näitä todellisia ongelmia, mutta niistä on vaikeampi tehdä otsikoita kuin uskonnollisesta pukeutumisesta.

Sikäli kuin kyse on ehdotuksesta kieltää niqabin käyttö julkisilla paikoilla, ei niqabin käyttö aiheuta turvallisuushukkaa, mihin sen kieltämisessä usein vedotaan. On sinällään ymmärrettävää, että niqabin käyttö herättää muissa henkilöissä erilaisia tunteita, mutta muiden henkilöiden subjektiiviset kokemukset eivät ole peruste rajoittaa musliminaisten perusoikeuksia. Mahdolliset tunnistautumiseen liittyvät seikat on helposti ratkaistavissa ilman täyskieltoja, kuten korona-ajan kasvomaskien käytön myötä kertyneet kokemukset osoittavat.

Musliminaisten uskonnonvapaus ja yhdenvertaisuus

Suomen perustuslaissa turvataan kaikkien ihmisten uskonnonvapaus ja yhdenvertaisuus. Oikeus harjoittaa uskontoaan kuuluu myös musliminaisille (ja -nuorille), vaikka näiden valinnoista ei pitäisikään. Mahdolliset kiellot oikeuteen pukeutua haluamallaan tavalla vaikuttavat keskeisesti musliminaisten uskonnonvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen. Perusoikeuksiin tehtävien rajoitusten tulisi perustua todellisiin tarpeisiin, ja tässä kannanotossa mainittujen syiden perusteella tällaista tarvetta ei ole. Suomessa lain tasoisena voimassa olevaa kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaa kansainvälistä yleissopimusta (eli KP-sopimusta) valvovan YK:n ihmisoikeuskomitean mukaan Ranskan kaikkia julkisia paikkoja koskeva niqab-kielto on kyseisen ihmisoikeussopimuksen vastainen.

On myös muistettava, että eduskunnan säätämän yhdenvertaisuuslain mukaan sekä viranomaisten että koulutuksen järjestäjien tulee edistää yhdenvertaisuutta. Tätä musliminaisten vaatetukselle asetettavat rajoitukset eivät luonnollisestikaan tekisi, vaan asettaisi heidät eriarvoiseen asemaan muiden kanssa ja potentiaalisesti marginalisoivat heidät.

Allekirjoittaneiden vaatimukset

Me Suomessa toimivat muslimijärjestöt ja yhdyskunnat kehotamme poliitikkoja keskittymään todellisiin haasteisiin ja rakentamaan yhteiskuntaa, jossa kaikkien Suomessa asuvien ihmisten hyvinvointi huolimatta siitä, käyttävätkö he huivia/niqabia tai eivät, on etusijalla. Uskonnonvapaus ja yhdenvertaisuus eivät ole neuvoteltavissa olevia arvoja, ja niiden tulee koskea kaikkia suomalaisia riippumatta heidän uskonnollisesta taustastaan.

Uskonnonvapaus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo eivät voi olla valikoivia oikeuksia. Tarvitsemme enemmän dialogia ja ymmärrystä, vähemmän jakavia kieltoja ja populistista retoriikkaa. Suomen tulee pysyä maana, jossa kaikilla on yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet riippumatta heidän uskonnollisesta vakaumuksestaan tai kulttuurisesta taustastaan.

Allekirjoittajat, 24.9.2025

1. Suomen Muslimifoorumi
2. Nuoret Muslimit
3. Helsinki Islam Keskus
4. Espoon Islamilainen Yhdyskunta Suomessa
5. Korson Kulttuurikeskus
6. Itä-Vantaan Islamilainen Yhdyskunta
7. Suomen Islam-Keskus Säätiö
8. Federation of Islamic Organizations in Finland
9. Finnur Ry
10. Islamic Multicultural Dawah Center
11. The Islamic Rahma Center in Finland
12. Ummah Islamilainen Yhdyskunta
13. Savon islamilainen yhdyskunta
14. Turun Islamilainen Yhdyskunta
15. As-Salaam Islamic Center & Masjid As-Salaam
16. Andalus Islamic Center
17. Amal ry
18. Oasis Keskussäätiö
19. Tariq Al-Hidaya Islamilainen Yhdyskunta
20. Pak-Fin Islam kulttuurikeskus
21. Suomen Muslimien Foorumi
22. Suomen Bosnjakkien Islam-yhdyskunta
23. Hyvinkää Islam Keskus
24. Suomen Islamilainen Yhdyskunta
25. Resalat Islamilainen Yhdyskunta
26. Mahdin Nuoret
27. Sahaba
28. Lahden Islamilainen Diyanet Seurakunta
29. Tampereen islamilainen säätiö
30. Daar Al-Salam
31. Varsinais-Suomen islamilainen yhdyskunta
32. Turun kurdimuslimien yhdistys
33. Anjuman-E-Islahul Muslimeen
34. Turun Kosovon-Albanien Islamilainen yhdistys
35. Ashti Yhdistys
36. Isra ry
37. Andalus FC
38. Tampereen Islamin Yhdyskunta
39. Turun Islamilainen Diyanet Seurakunta
40. Nuorten Muslimien Foorumi